עבודת ישראל — תהלים

(הועתק מגליון התהלים של ההמ"ח זצ"ל)

ז' יגמר נא רע רשעים. פ"א בשבת קודש רחצתי ונפל במחשבה. מימיו נאמנים. ולא הייתי יודע כוונה זו עד שהאיר השם עיני שכתב האר"י ז"ל שאלו המים הם מכל אחורי שמות והם נ"א יודי"ן וכשנשא הידים עד נגד המוח שהוא הדינים נמתקים בשרשם ונדחו הקליפות וזה צירוף נ"א מני"ם כי מני"ם הוא יו"ד שכולל כל מיני' וזה יגמר נ"א רע רשעים ויוחזר לרחמים:

י"א ימטר כו'. פי' שדהע"ה ביקש מאת ה' שיעניש לרשעים ע"י הנהגת מדה במדה וכפי שהם עושים ה' ישלם להם. וזה נרמז במלת מט"ר כי מטר רומז על בחי' הנהגה הנ"ל כי רמ"ח רומז על רמ"ח איברי אדם כי הנהגת מדה במדה נקרא על שם כמראה אדם עליו מלמעל' אכן לפי שזאת ההנהגה לא טובה ושוה לכל נפש כי יש ג"כ מבני ישראל אשר אין כ"כ מעשיהם כהוגן ואם יתנהג הבורא ב"ה עמהם לפרוע להם כמדתם לא יוכל להטיב להם כראוי ואם ירצה לפתוח להם שערי מתנת חנם צדקה וחסד של מעלה אז ג"כ הרשעים רוצים לינק ממתנת חנם כיון שהוא חסד חנם לכן עבור זאת הקדים הקב"ה לישראל מצות צדקה לחונן דלבחנם ומחמת זה ממילא נפתח למעלה שער מתנת חנם וחסד והוא מדה במדה כמו שאדם פותח ידו בחסד חנם כן הקב"ה משלם לו שכר וחסד גם שאינו מקיים כל המצות כראוי וזה פי' הפ' כי צדיק ה' צדקות אהב שחפץ להצדיקנו במדת צדקה כדי שלא יוכלו הרשעים לינק מדת חסד של מעלה רק שיהיו נפרעים מנת כוסם כלומר כמעשיהם אבל לבנ"י ישר יחזו פנימו פי' פנים של מעלה דהוא חסד חנם ממכילין קדמאין עם פנים שלמטה המתנהג מדה במדה ונק' ז"א כנודע:

י"ב כרום זולת לבני אדם. פי' לפי הגמ' שהקב"ה מתאוה לתפלתן שלצדיקים לתקן עליונים והצדיק יש לו לידע שכל מה שיבא לו ומתפלל עליו בודאי דוגמא זו צריך בעולמות עליונים והקב"ה מזמן זה להצדיק כדי שיתפלל עליו. וזה עיקר כוונת התפלה כמ"ש אמ"ו מוהד"ב זצ"ל ובוודאי בכל התפלות נעשה התיקון בעולמות עליונים ולפעמים יתוקן גם בעוה"ז מה שהצדיק צריך. ולפעמים אין נעשה לתתא וכשאדם רואה שאין תפלתו עושה פירות מזלזל. ובאמת עמדו ברומו של עולם ושם עשו פירות:

י"ז הפלה חסדיך כו'. כתב רש"י הרי זה מקרא מסורס ע"ש ויש עוד לומר בעזהי"ת ע"פ מש"ל קפיטל י"א ע"ש. ולפי שהתפלל דהמע"ה הפלה חסדיך דהיינו שהקב"ה ישפיע מחסדים שלמעלה הנפלאים ולכן התפלל שהוא מושיע החוסים מהרשעים המתקוממים בימינך. פי' שלא יהי' אחיזה למתקוממים בימינך שלא יקטרגו כלומר כיון שאתה משפיע בחנם גם אנחנו כמוהם ועי"ז הימין הם מתקוממים. אכן אתה תושיעני בידך לעשות מגן וצנה בפני החסד שלא ינקו החיצונים וכמו מדת הצדקה שכתבתי לעיל וכיוצא בזה:

ל' ארוממך ה' כי דליתני. שמעתי בשם החסיד מוהר"א מקארלין. כי כאשר ירצה להרים הבנין צריך להרים מהיסוד דלמטה דאי יתחיל מלמעלה הרי יהרס הבנין וישאר התחתון למטה. ולז"א דוד אני יכול להרים כל הבנין של הבית מפני שאני דליתני דלית מסכנא כהאי דל ואני למטה מאוד. ולכן כשאני מרים. מרים כל הבנין ולכן צריך אדם לעשות עצמו כדל לפלטרא דמלכא וכל הצלותי' מתעטפין בצלותא דהאי מסכנא. (ע"כ):

ל"ד לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך ויגרשהו וילך. והאר"י ז"ל רמז בכאן ע"י ששינה ריחו וטעמו לפני אבינו מלכנו הנק' אב"י מל"ך. ויגרשהו לסט"א וילך ע"ש. וזולת זה צריך ג"כ להבין מהות המעשה הזאת שדוד מלך ישראל ראש החכמים ומשבעה הרועים לא היה בכוחו ובקדושתו ובחכמתו להמלט מבית אכיש מלך גת אם לא שעשה עצמו לאיש משוגע וחסר דעה ורירו נוטף ככתוב שם והדבר תמוה. אכן נראה ביאור הענין כי דרך הצדיק בבוא אליו איזה יראה רעה או אהבה רעה בעולם הפירוד מפני הבריות מיד נרתע לאחוריו ומעלה אותם לעולם עליון ומתדבק ביראת הבורא או באהבתו הגדולים. וכשהצדיק מתדבק באמת בה' כדרכו ממילא סרים מעליו היראות ואהבות השפלים כי הם רק לבושים להזכירו אהב' ויראה פנימית מפני הבורא ית'. ולכן כאשר נדבק בפנימות כולם כבגד יבלו כלבוש יחלופו. גם נודע כשהצדיק מתדבק בבוראו ולבו מתלהב באהבתו ויראתו אז הוא למראה עיני הרשעים שרואין אותו מפוזז ומכרכר כאלו הוא משוגע וחסר דעה כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם תענוג עבדות לא ידעו ולא יבינו וכל הפוסל במומו פוסל כמ"ש שהע"ה סר מרע משתולל. וכל הענין הזה היה בדוד משיחנו כשבא לבית אכיש וראה כבוד מלכותו ועבדיו העומדים לפניו ונפל עליו איזה פחד ככתוב שם במקרא

ע"ש ותיכף התדבק ביראת אלהים חיים ובאהבתו והתלהב בהם עד שהי' מפזז ומכרכר בהתפשטות הגשמות ורירו נוטף. ואז נדמה להרשעים שהוא משוגע וחסר דעה כמ"ש שם חסר משוגעים אנוכי הבאתם את זה להשתגע ותיכף שלח אותו חפשי כנ"ל כיון שהתדבק בבוראו ית' מיד גרש לסט"א וליראה החיצונית ובטלה ומבוטלת. ובזה יובן דברי האר"י ז"ל כפשטן. בשנותו את טעמו וריחו לפני אבינו שבשמים ויגרשהו לסט"א וילך וזה שכתב רש"י ז"ל הגם ששמו אכיש כל מלכי פלשתים שמם אבימלך. ולפי דרכנו לכן רמז הכתוב בשם אבימלך להורות כי שינה טעמו לפני אבינו מלכנו והבן:

(ג"ז מגליון התהלים)

ל"ז דום לה' והתחולל לו. יש בכאן קבלה יחוד א' לעשותו עם דמדומי חמה וא"א לגלותו אלא מפה לאוזן והוא מרומז בגמ' במה ששלח א' לחבירו בנ"א העומדים עלי שלח לו דום לה' השכם והערב עליהם לבהמ"ד והוא יפילם חללים לפניך והמבין יֵדום:

מ"ב אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסך אדדם עד ביה אלהים וגו'. דהנה אדומ"ר מוהד"ב זלה"ה אמר בפי' הפסוק צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא וארָאה פני אלהים. כי כל ימי הספירה אנו מיחלים ליום ל"ג בעומר שבו הרחמים גוברים ע"פ שם אכדט"ם שנתגלה בו והוא האותיות בא"ב לפני אותיות אלהים ונק' פני אלהים שבכל מדת דין צ"ל בו פנים של רחמים ופנימית שבו וזה אמר בפסוק זה א"ל ח"י גימ' מ"ט הם ימי העומר (כמ"ש האריז"ל כי שם כד"ט עולה ל"ג) וצמאה נפשי מתי אבא וארָאה פני אלהים הפנים שלו שהוא שם הנ"ל שיוצא מר"ת "כי "טובים "דודיך "מיין שנתגלה הטוב הגנוז עכ"ל. ולפ"ד גם הקפיטל מורה על ימי הספירה שהוא קפיטל מ"ב שבו ניתקן שם מ"ב של אנא בכח וכו' והנה איתא בזוה"ק בר"מ פ' בהעלותך בד"ה פקודא שלשים וז"ל כיון דכנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן לא איתעדיאת כתרא ועטרהא מינה תלתין יומין וכל אינון תלתין יומין וכו' מאן דבעי למחמי למטרוניתא יכול למחמי כרוזא כריז כל מאן דלא יכול למחמי למטרוניתא ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעי אימתי כרוזא כריז בארבעה עשר לירחא תנינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחן מכאן ולהלאה תרעי ינעלון עכ"ל. וצריך הענין ביאור מפני מה שני שבועות קודם חג הקדום הבא ינעלון תרעי ואדרבא כל אשר יקרב הזמן לקדושת החג מהראוי שיפתחו השערים למיחמי למטרוניתא אלא די"ל שכיון דאמרו רז"ל שואלין ודורשין לפחות ב' שבועות קודם י"ט מענינו של יום מסתמא הכלה העליונה מתקשטת בקישוטי' בימים הללו ולכן ניחא נעילת שערים בזמן ההוא כי אין רשות לאדם ליכנס ולא דרך ארץ הוא וכמ"ש בזוה"ק (בפ' פקודי בד"ה ויביאו את המשכן אל משה) על פסוק ולא יכול משה לבא אל אוהל מועד וגו' וכבוד ה' מלא את המשכן וגו' ע"ש. ואפשר עוד לומר הגם דנעלין התרעין כי מבשרי אחזה אלוה שאין מדרך ארץ להסתכל בשעת הקישוטין מ"מ כשהצדיק מקטין א"ע והוא בעיני עצמו אפס ואין בהחלט מחשבתו וקטן בעיני עצמו יש לו רשות ליכנס גם בימים הללו כי מבשרי אחזה כי לפני הקטן אין בושה לעשות שום דבר ואדרבא דרך האם להניק לולד ולקשט א"ע וכן הענין כשמקטין האדם א"ע אז כל השערים פתוחין. וזה הענין נרמז בפסוק אל"ה אזכרה כשאני בא ליום ששה ושלשים בעומר שהוא גימ' אל"ה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אז ננעלו השערים ואיך אעבור בס"ך ב' סך ב' רומז לב' שבועות אלו שאז ימי קטנות כנודע ואז אני צריך להשפיל עצמי ולהקטין ואז אני בסוד אדד"ם צירוף א"ם ד"ד בסוד היניקה ואז הצירוף אמג"ל שהאם מגלה א"ע לפני בנה בתכשיטי' ועיין בכתבי האר"י והבן (ע"כ):

פ"ב אני אמרתי אלהים אתם כו' אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו. קומה אלהים שפטה הארץ כו'. הנה איתא במד' מבו"ד אין קורין אחר בשמו אבל הקב"ה קורא את ישראל בשמו שנא' אני אמרתי אלהים אתם. ואע"פ שכתוב אח"כ אכן כאדם תמותון כו' משמע שבאמת לא נקראו בשמו. אבל באמת י"ל בפירושו של הפסוק אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם. מפני מה. ומפרש הפסוק אכן כאדם תמותון שיש לכם יצה"ר שמפיל אתכם לידי חמדות ותאות גשמיות וזה נק' מיתה שנופל ממדרגתו כמ"ש כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך. ופירש"י שירדו מנכסיהם. ואתם לוחמים כנגד היצה"ר ומנצחים אותו. לזה אמרתי אלהים אתם. וזהו קומה אלהים כשמקימין הישראל הנק' אלהים ועובדין את ה' בכל לבם. אז שפטה הארץ. צדיק גוזר והקב"ה מקיים ומשפיע להם בני חיי ומזוני אמן נצח סלה:

קמ"ה קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת רמז במלת באמ"ת צירוף א"ב א"ם אמ"ת ב"ת כי כל אלה הם באותיות בתיבת באמת דהיינו שצריך לקרא להבורא ב"ה דרך ארבע עולמות אבא ואימא באצילות ז"א הוא הנק' אמת כי אמ"ת עולה במ"ק מ"ה כנודע ובת היא המלכות ואז קרוב ה' לקוראיו ועיין בזוהר הקדוש אחר האידרא זוטא שכתב שם על זה הפסוק דהוא שלימו דכולא: